

บทคัดย่อ

งานวิจัยในหัวข้อ รูปแบบทางสถาปัตยกรรมของวิหารล้านนาในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษางานออกแบบ และคุณค่าของสถาปัตยกรรมวิหารล้านนาในเมืองเชียงใหม่ ซึ่งเป็นแบบอย่างที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของงานสถาปัตยกรรมในภาคเหนือ อันประกอบด้วยการศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์และการศึกษาในเชิงสถาปัตยกรรม

1. การศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์ ได้แก่การศึกษาถึงประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่ การศึกษาความหมายของวิหาร และแนวความคิดในการสร้างวิหารของชนล้านนา รวมไปถึงความสำคัญของวิหารล้านนา จากนั้นนำผลของการศึกษาทั้ง 2 ส่วนนี้ นำไปสู่การวิเคราะห์ และสรุปสาเหตุในการสร้างวิหารในล้านนา ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญของศาสนสถาน (วัด) โดยกำหนดรูปแบบในการศึกษา 10 หลัง ที่มีหลักฐานและการกำหนดอายุแน่นอนในการสร้าง จากพงศาวดารและตำนานเมืองเชียงใหม่

ผลจากการศึกษาส่วนนี้ ทำให้พบว่า ชาวล้านนามีแนวความคิดในการสร้างวิหารมาตั้งแต่ในอดีตกาลตั้งแต่เริ่มการก่อตั้งอาณาจักรล้านนาโดยพระเจ้ามังราย โดยมีความเชื่อว่าการสร้างวิหารถือเป็นทานบารมีอันสูงสุด ซึ่งอันสืบมาจากการทำทานดังกล่าวนี้ จะนำไปสู่การได้รับลัทธยานิเทศ พยากรณ์ จากองค์สัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งกษัตริย์ในล้านนาได้รับแนวความคิดนี้ในการสร้าง บูรณะปฏิสังขรณ์วัด ตามความเชื่อในพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท

2. การศึกษาในเชิงสถาปัตยกรรม เป็นการศึกษาแบบวิหารล้านนาของเมืองเชียงใหม่ ในช่วงอายุระยะก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นมณฑลพายัพ คือ พ.ศ. 2350-2426 ทำให้เราทราบถึงรูปแบบในด้าน รูปทรง และโครงสร้าง ที่ยึดในระเบียบโครงสร้างแบบมั่วตั้งใหม่ ซึ่งส่งผลให้วิหารล้านนาในเมืองเชียงใหม่จะมีรูปแบบเฉพาะตัว ตั้งแต่ระบบโครงสร้างหลังคา การประดับตกแต่ง และการวางแบบผังของอาคาร

ดังนั้นในการศึกษาของงานวิจัยครั้งนี้ ทำให้เราค้นพบภูมิปัญญาของสถาปนิกผู้สร้าง ความพยายามในการสร้างสรรค์ของสถาปัตยกรรมล้านนาโบราณ ที่คนในยุคปัจจุบันควรเก็บรักษา เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต่อไปในอนาคต.

สลิลทิพย์ ตียากรณ์. 2542. งานวิจัยเรื่อง รูปแบบวิหารล้านนาในจังหวัดเชียงใหม่ = *The Architecture of*

Lanna Vihara in Chiang Mai. เชียงใหม่ : ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.